

अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना भारत
सरकार मॅट्रीकोल्टर शिष्यवृत्ती योजना
कार्यपद्धती बाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन शुद्धीपत्रक क्रमांक: शिष्यवृ-२०२१/प्र.क्र.१०/का-१२
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक:- २४ नोव्हेंबर, २०२५

वाचा :- आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक :- शिष्यवृ-२०२१/प्र.क्र.१०/का-१२,
दि. १७.०९.२०२२.

प्रस्तावना :- अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार पोस्ट मॅट्रीक शिष्यवृत्ती योजना वाचा क्र. १ च्या शासन निर्णय दिनांक १७.०९.२०२२ अन्वये शिष्यवृत्ती वितरीत करण्याची कार्यपद्धती नमूद केली आहे. सदर शासन निर्णयामधील मुद्दा क्र. ०५ मधील अ.क्र.१२ नुसार “विद्यार्थी जर दोन वेळा किंवा अधिक वेळा अनुत्तीर्ण झाल्यास तो अभ्यासक्रमाच्या उर्वरित कालावधीसाठी शिष्यवृत्ती योजनेस कायमस्वरूपी अपात्र ठरेल.” अशी तरतूद करण्यात आलेली आहे. मात्र, भारत सरकारच्या पोस्ट मॅट्रीक शिष्यवृत्ती योजनेच्या दि. ०१.०४.२०२२ रोजीच्या मार्गदर्शक सूचनांतील परिच्छेद ७ (v) नुसार – “In case he/she has failed in one year, he/she will not be entitled to scholarship till he/she clears that class and gets promoted to the next class.” म्हणजेच, विद्यार्थी त्या वर्गात उत्तीर्ण होईपर्यंत शिष्यवृत्ती पात्र ठरत नाही; परंतु ते सत्र उत्तीर्ण झाल्यावर पुढील वर्षी तो पुन्हा शिष्यवृत्ती लाभासाठी पात्र होतो असे नमूद असून त्यास कायमस्वरूपी अपात्र ठरविण्याची तरतूद केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांमध्ये नाही.

त्यामुळे राज्य शासनाच्या शासन निर्णयातील तरतूद केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांशी विसंगत ठरत असल्याने, सदर तरतुदी मध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन शुद्धीपत्रक : वाचा येथील शासन निर्णयातील मुद्दा क्र. ५ मधील अ.क्र. १२ नुसार खालीलप्रमाणे तरतूद करण्यात आलेली आहे. “एखाद्या शैक्षणिक वर्षात अनुत्तीर्ण झाल्यास त्याच्या पुढील वर्षात शिष्यवृत्तीसाठी अपात्र राहील परंतु ते सत्र उत्तीर्ण झाल्यानंतर पुढील वर्षात प्रवेश मिळाल्यानंतर शिष्यवृत्तीसाठी पात्र राहील, परंतु असे विद्यार्थी संपुर्ण अभ्यासक्रमाच्या कालावधीत दोन किंवा अधिक वेळा अनुत्तीर्ण झाल्याने अभ्यासक्रमाच्या पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश मिळाला असेल तर संबंधित विद्यार्थी अभ्यासक्रमाच्या उर्वरित कालावधीसाठी सदर योजनेतर्गत शिष्यवृत्तीसाठी कायमस्वरूपी अपात्र ठरेल.”

च्या ऐवजी खालीलप्रमाणे वाचावे

“विद्यार्थी संबंधित शैक्षणिक वर्षात अनुत्तीर्ण झाल्यास त्या वर्षाकरिता शिष्यवृत्ती पात्र राहणार नाही. मात्र, तो विद्यार्थी संबंधित वर्गातील परीक्षा उत्तीर्ण होऊन पुढील वर्गात प्रवेश प्राप्त केल्यानंतर पुढील वर्षाकरिता शिष्यवृत्ती योजनेस पात्र राहील.”

ही सुधारणा भारत सरकारच्या पोस्ट मॅट्रिक शिष्यवृत्ती योजनेच्या दि. ०१.०४.२०२२ रोजीच्या मार्गदर्शक सूचनांतील परिच्छेद ७(v) नुसार करण्यात येत आहे.

प्रस्तुत शासन शुद्धीपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२५११२४१५४९३३७८२४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षात्कित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सर्जेराव पाटील)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.उपमुख्यमंत्री (नगरविकास) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा.उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
७. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
८. मा.उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
९. मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
१०. सर्व मा.विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य
११. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
१२. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३. सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१४. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
१५. सर्व मा.मंत्री/मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१६. सचिव (आदिवासी विकास) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
१७. आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, नाशिक
- १८.आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
- १९.अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे/नाशिक/अमरावती/नागपूर
२०. सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
२१. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
२२. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र - १/२, मुंबई/नागपूर
२३. महालेखापाल (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र - १/२, मुंबई/नागपूर
२४. निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई
२५. सर्व सह सचिव/उप सचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय
२६. निवडनस्ती (का.१२)